

47% (Chroust, 1964). W krajach Europy Wschodniej kokcydioza jest chorobą, która nadal jest poważnym problemem gospodarczym. We Francji kliniczną kokcydiozę stwierdzano prawie u 22% cieląt (Peralta i wsp., 1995), a na terenie Niemiec u 4% przebadanych cieląt (Graubmann i wsp., 1994). W krajach zachodnioeuropejskich kokcydioza cieląt nie jest na ogół większym problemem, chociaż spotyka się doniesienia o przypadkach klinicznych, jest to zapewne wynik lepszych warunków chowu tych zwierząt.

Do niedawna profilaktyka i leczenie kokcydiozy cieląt na terenie naszego kraju opierało się na tradycyjnych preparatach, takich jak sulfamidy, które nie działają kokcydiobójczo, lecz są kokcydiostatyczne w pierwszej fazie inwazji, natomiast w stanach chronicznych leczenie sulfamidami jest zwykle mało skuteczne.

Badania nad przydatnością niektórych kokcydiostatyków nowej generacji w profilaktyce i leczeniu kokcydiozy u bydła przeprowadzono: w USA (Fox i Yvone, 1989; Mage i wsp., 1994; McMeniman i Elliott, 1995), w Niemczech (Bohrmann, 1991), we Francji (Mage i Reynal, 1992), w Argentynie (Peralta i wsp., 1995), w Australii (McMeniman i Elliott, 1995). U cieląt stosowano: decoquinate (Mage i Reynal, 1993; Peralta i wsp., 1995; Ruff, 1992), monensin (Mage i Reynal, 1992) oraz toltrazuril (Bohrmann, 1991; Emanuel i wsp., 1988).

Podawanie cielętom kokcydiostatyków wiąże się z uzyskaniem lepszych efektów ekonomicznych, manifestujących się większymi przyrostami masy ciała oraz mniejszymi upadkami. Z badań przeprowadzonych przez Peralta i wsp. (1995)

w wyniku zastosowania decoquinate (Deccox) w grupie doświadczalnej przyrosty masy ciała były wyższe o 8,7% w stosunku do grupy kontrolnej. Ponadto autorzy ci zwrócili uwagę na znaczne zmniejszenie ilości wydalanych oocyst u cieląt leczonych (185 opg). Mage i wsp. (1990) po zastosowaniu kokcydiostatyków stwierdzili wyższe przyrosty masy ciała (dochodzące nawet do 40 kg/szt.) oraz spadek śmiertelności do 1,5%. Mage i wsp. (1994) w badaniach przeprowadzonych na 66 cielętach rasy limousine stwierdzili skuteczność decoquinate (Deccox) w 99,8%. W innych swoich badaniach (1993) autorzy ci stwierdzili, że w wyniku zastosowania monensinu liczba wydalanych oocyst zmalała o 98,5%. Bohrmann (1991) zastosował toltrazuril u cieląt zarażonych kokcydiami i wykazał znaczne zmniejszenie ilości wydalanych oocyst u leczonych cieląt, spadek śmiertelności do 1,3% oraz wyższe przyrosty masy ciała o 6,2%. W badaniach przeprowadzonych na terenie Pomorza Zachodniego, w wyniku zastosowania Baycoxu u cieląt (Pilarczyk, 1998), różnica w przyroście masy ciała pomiędzy grupą doświadczalną a kontrolną w badanych gospodarstwach wyniosła 26,24 kg/szt., a śmiertelność zmalała do 1,9%.

Analizując straty ekonomiczne spowodowane przez kokcydiozę, należy wziąć pod uwagę, obok upadków, koszty wynikające ze zwiększonego zużycia paszy, zmniejszonych przyrostów masy ciała, dodatkowej opieki i leczenia zwierząt. Wszystko to świadczy o wadze problemu i jego wpływie na opłacalność chowu i hodowli bydła.

64 pozycje literatury do wglądu u Autorki i w Redakcji

Problem otluszczenia jagniąt rzeźnych

Cz. II. Krótka charakterystyka badań przeprowadzonych w Polsce

Alfred Dankowski, Magdalena Zielińska

ATR w Bydgoszczy

W tej części artykułu ujęto dostępne w literaturze publikacje naukowe i popularno-naukowe autorów polskich od lat osiemdziesiątych do chwili obecnej (połowa 1999 r.).

Interesowano się tylko pracami ujmującymi tytułową cechę otluszczenia, przedstawioną chociażby w jednym pomiarze. Uwzględniono następujące parametry:

- tłuszcz okołonerkowy;
- grubość tłuszczu okrywowego nad „okiem” połędwicy za ostatnim żebrzem;

- grubość warstwy tłuszczu na żebrach;
- procent tłuszczu w półtuszy, udźcu lub udźcu z łatą;
- oszacowany procent tłuszczu;
- ocena otluszczenia według EUROP.

WAŻNIEJSZE BADANIA SPRZED 1980 ROKU

Jak już wspomniano założeniem tej pracy było zebranie i opracowanie badań przeprowadzonych w okresie od 1980 roku do chwili obecnej. Należy jednak wspomnieć o pierwszych bardziej znanych pracach przeprowadzonych wcześniej. Na uwagę zasługują szczególnie badania Załuski (1963), w których maciorki merynosowe kojarzono z trykami teksel, kent, czarnogłówka i merynos, a jagnięta ubijano w masie 37-38 kg. Przeprowadzona szczegółowa dyssekcja wykazała, że najmniej otluszczone były jagnięta pochodzące po tekselach. Nie ustępowały im czyste merynosy. Największe tendencje do otluszczenia stwierdzono u mieszańców po czarnogłówce.

W znacznie późniejszych badaniach (Borys i wsp., 1974, 1975, 1976), w których określano przydatność krzyżowania tryków ile de france, czarnogłówka i teksel z maciorkami merynosowymi, najmniejszym otluszczeniem odznaczały się jagnięta mieszańce po tekselach. Nie stwierdzono natomiast większych różnic między ile de france i czarnogłówką. Rezultaty przeprowadzonych w tym samym czasie innych badań (Dankowski, 1975) wykazały nieco większe otluszczenie jagniąt mieszańców m.p. x czarnogłówka w porównaniu do pochodzących po ile de france, a także w nieco mniejszym stopniu jagniąt merynosowych.

BADANIA PO ROKU 1980 ROKU

Poniżej przedstawiono przegląd badań i krótką charakterystykę wpływu tryków wykorzystywanych w Polsce ras na jagnięta mieszańce z maciorkami różnych genotypów.

Berrichon du cher. Otrzymywane w wyniku krzyżowania matek merynosowych jagnięta tryczki (ubijane w masie 35 i 45 kg) po trykach berrichone były nieco bardziej otluszczone (tłuszcz okołonerkowy) niż po trykach suffolk, a zbliżone do tryczków po tekselach. Natomiast po trykach ile de france były bardziej otluszczone przy masie 35 kg, a mniej – przy masie 45 kg. Inne rozpatrywane w tej pracy cechy były podobne u wszystkich ras (Lewicki, 1990).

W innych badaniach (Roborzyński, 1992), w których do krzyżowania użyto maciorki polskiej owcy nizinnej, jagnięta po trykach berrichon du cher ubijane w masie 35 kg charakteryzowały się nieco mniejszym otluszczeniem w porównaniu do jagniąt po trykach rasy czarnogłówka i ile de france, przy zbliżonej wydajności rzeźnej i udziale cennej części tuszy. Mniejszym także otluszczeniem charakteryzowały się jagnięta o masie 30 kg po matkach corriedale w porównaniu do pochodzących po czarnogłówce. Zbliżony do berrichon du cher poziom otluszczenia miały uczestniczące w tych badaniach jagnięta po trykach dorset horn (Trzybińska, 1994).

W pierwszej części badań Brzostowskiego i wsp. (1995/1996 a) stwierdzono nieco większą grubość tłuszczu okrywowego u jagniąt 17-18 kg, pochodzących po matkach owcy kamienieckiej i ojcach berrichon du cher, w porównaniu do pochodzących po czarnogłówce i czystych kamienieckich. Inne cechy otluszczenia były zbliżone. W grupie jagniąt 30 kg wyraźnie bardziej otluszczone były jagnięta kamieniecka x kamieniecka. W drugiej części badań (Brzostowski i wsp., 1995/1996 b) nie stwierdzono większych różnic między jagniętami po matkach kamienieckich i trykach berrichon, ile de france oraz czystych kamienieckich.

Jagnięta po matkach merynofinach, ubijane w masie 36-37 kg, nie różniły się praktycznie poziomem otluszczenia, mimo pochodzenia po innych, oprócz berrichon du cher, trykach: czarnogłówka, ile de france, merynos (Osikowski i wsp., 1990).

W krzyżowaniu dwustopniowym maciorek owcy wlkp. x fryz. i m.p. x fryz. z trykami różnych ras mięsnych jagnięta maciorki i tryczki po berrichon, ubijane w masie 45 kg, były dość wyraźnie bardziej otluszczone, przede wszystkim w porównaniu do tekseli i suffolków, ale także ile de france. Pozostałe przedstawione w pracy cechy mięsności były zbliżone (Kozal, Grajczak, 1986).

Ze względu na małą liczbę badań (5 pozycji) można jedynie zasygnalizować, że z maciorkami merynosowymi i w krzyżowaniu dwustopniowym z matkami o. wlkp. x fryz. jagnięta po trykach berrichon du cher były nieco bardziej otluszczone w porównaniu do pochodzących po czarnogłówce, ile de france, a zwłaszcza tekselu i suffolku. Z matkami polskiej owcy nizinnej i corriedale otluszczenie było wyraźnie mniejsze niż u jagniąt po czarnogłówce i ile de france, a zbliżone do dorset horn. W krzyżowaniu z merynofinem nie stwierdzono większych różnic.

Ile de france. Najwięcej badań przeprowadzono nad krzyżowaniem jednostopniowym z merynosem. W pracach porównujących jagnięta po trykach ile de france, dorset horn i suffolk wyniki nie były jednoznaczne (Krupiński, 1980 b). Jagnięta pochodzące po maciorkach o. wlkp. x fryz. oraz m.p. x fryz. i trykach ile de france były mniej otluszczone niż po

berrichon, bardziej jednak niż po suffolkach, a zwłaszcza tekselach (Kozal, Grajczak, 1986).

W badaniach, w których użyto do krycia maciorek mieszańców owcy górskiej i fryzyjskiej z trykami ile de france i teksel wyraźnie więcej tłuszczu okołonerkowego miały jagnięta po ile de france (Ciurus i wsp., 1986). W zbliżonym dwustopniowym krzyżowaniu maciorek mieszańców owcy pogórza z fryzyjską krytych tekselom i czarnogłówką jagnięta o masie 42-48 kg po ile de france charakteryzowały się otluszczeniem pośrednim między grupą po tekselu (najwyższy % tłuszczu w udźcu) a grupą po czarnogłówce (Czernek, Mróz, 1985).

W krzyżowaniach jednostopniowych z maciorkami merynosowymi (8 badań) cechy otluszczenia jagniąt po trykach ile de france nie są jednoznaczne: zbliżone w porównaniu do pochodzących po czarnogłówce (Stempel, 1995), nieco bardziej otluszczone niż po berrichon du cher i dość wyraźnie bardziej otluszczone niż po do tekselach. Również w krzyżowaniach jednostopniowych (5 badań), ale z maciorkami innych ras (p.o.n., p.o.d., o. górską, o. pogórza) jagnięta po ile de france były dość wyraźnie bardziej otluszczone niż po czarnogłówce, berrichon, a zwłaszcza tekselu.

W różnego typu krzyżowaniach dwustopniowych (5 badań) jagnięta po trykach ile de france były mniej otluszczone niż po czarnogłówce i berrichon du cher i w różnym stopniu po suffolku.

Czarnogłówka. Liczba publikowanych badań z udziałem czarnogłówki była dość znaczna (17 pozycji).

W krzyżowaniu maciorek merynosowych z trykami czarnogłówki, ile de france i teksela jagnięta ubijane w masie 40-45 kg w przypadku czarnogłówki i ile de france ustępowały tekselowi (Korman i wsp., 1986). W innych badaniach z udziałem tych samych genotypów jagnięta o masie 35 i 45 kg nie różniły się otluszczeniem między czarnogłówką i ile de france, także ustępując tekselowi (Borys i wsp., 1975; Stempel, 1995). Czarnogłówki były wyraźnie bardziej otluszczone w porównaniu do ile de france i teksela w badaniach Osikowskiego i wsp. (1982). W badaniach także z udziałem maciorek merynosowych nieco bardziej otluszczone były jagnięta po czarnogłówce w porównaniu do ile de france i czystego merynosa (Brzostowski i wsp., 1991).

Większych różnic nie stwierdzono między jagniętami po maciorkach merynosowych i ojcach ile de france, berrichon du cher, suffolk i teksel tuczonych do masy 35 kg. Natomiast w grupie ubijanych o masie 45 kg różnice były nieco większe na niekorzyść ile de france. W podobnych badaniach, w których do krycia maciorek merynosowych użyto, oprócz tryków ile de france, także czarnogłówki i teksela, w grupie do 35 kg i 45 kg otluszczenie jagniąt po ojcach ile de france i czarnogłówka było identyczne, przewyższając wyraźnie teksela (Borys i wsp., 1975). Nieco bardziej otluszczone były także jagnięta (40-42 kg) po maciorkach merynosowych i trykach ile de france w porównaniu do pochodzących po czarnogłówce i tekselu (Korman i wsp., 1986).

W badaniach z użyciem identycznych ras jagnięta ubijane w masie 45 kg po ile de france zajęły pośrednie miejsce między bardziej otluszczonej po czarnogłówce i zdecydowanie mniej otluszczonej po tekselu (Osikowski i wsp., 1982).

W krzyżowaniach jednostopniowych maciorek merynosowych z trykami czterech ras mięsnych angielskich i ile de france, jagnięta po tych ostatnich były najmniej otluszczone,

niedużo natomiast po suffolku i dorset horn. Najbardziej odtuszczone były po trykach southdown (Krupiński, 1980 a). W innych doświadczeniach prawie identyczne rezultaty cech odtuszczenia uzyskano, krzyżując maciorki polskiej owcy nizinnej z trykami ile de france, berrichon i czarnogłówka (Roborzyński, 1992).

Z jagniąt pochodzących z krzyżowania maciorek polskiej owcy długowłosej z trykami ile de france, teksel i czarnogłówka, ubijanych w masie 45 kg, najbardziej odtuszczone były po ile de france (Piestrak i wsp., 1980/81). Nie stwierdzono natomiast większych różnic odtuszczenia między jagniętami o masie 20 kg po matkach owcy kamienieckiej i ojcach berrichon i ile de france (Brzostowski i wsp., 1995/1996 a). W badaniach Korzeniowskiego i wsp. (1986) jagnięta pochodzące po maciorkach p.o.n. i trykach ile de france okazały się bardziej odtuszczone niż po tekselu, a czarnogłówki zajęły miejsce pośrednie. Znacznie silniejszym odtuszczeniem charakteryzowały się jagnięta po maciorkach polskiej owcy górskiej i trykach ile de france w porównaniu do teksela i czarnogłówki (Czernek, Mróz, 1982).

W krzyżowaniu dwustopniowym maciorek m.p. x fin. z trykami ile de france, czarnogłówką i tekselem wyraźnie bardziej odtuszczone były jagnięta po ile de france. Nie ustępowały im jednak zbytnio pochodzące po czarnogłówce (Osikowski i wsp., 1986). Także w innym krzyżowaniu dwustopniowym maciorki m.p. x fryz. i m.p. x olkuska kryto trykami ile de france, czarnogłówką i teksel. Nie stwierdzono większych różnic w odtuszczeniu między jagniętami (46-47 kg) po ojcach ile de france i czarnogłówką. Wyraźnie mniej odtuszczone były jagnięta po tekselu (Borys i wsp., 1986).

W badaniach uwzględniających różne masy ubojowe jagniąt czystych merynosowych i mieszańców merynos x czarnogłówka wyniki były niejednoznaczne. W jednych jagnięta po czarnogłówkach były wyraźnie bardziej odtuszczone niż czyste merynosy (Kłósowska i wsp., 1998), w innych natomiast ustępowały czystem merynosom w niewielkim stopniu (Dankowski, 1994). W porównawczych badaniach, uwzględniających krzyżowanie jednostopniowe maciorek polskiej owcy nizinnej z trykami ile de france, teksel i czarnogłówką najbardziej odtuszczone były jagnięta po ile de france, najmniej po tekselu. Po czarnogłówce natomiast zajęły miejsce pośrednie (Korzeniowski i wsp., 1986). Większych różnic odtuszczenia nie stwierdzono w innych badaniach, w których maciorki p.o.n. kryto trykami berrichon, ile de france i czarnogłówka (Roborzyński, 1992). Wyraźnie natomiast bardziej odtuszczone były jagnięta (36-37 kg) po trykach rasy czarnogłówka i matkach corriedale w porównaniu do berrichon i dorset horn (Trzybińska, 1994).

Jagnięta z krzyżowania maciorek p.o.d. z trykami czarnogłówka były mniej odtuszczone w porównaniu do pochodzących po ile de france i niewiele ustępowały pochodzącym po tekselu (Piestrak i wsp., 1980/81). W porównaniu do jagniąt pochodzących po maciorkach owcy kamienieckiej i trykach suffolk i czarnogłówka zdecydowanie bardziej odtuszczone były po czarnogłówkach (Szczepański i wsp., 1991). W podobnych badaniach, także z udziałem maciorek owcy kamienieckiej, jagnięta po czarnogłówkach były wyraźnie mniej odtuszczone niż jagnięta po berrichonach i czystych kamienieckich (Brzostowski i wsp., 1995/1996 b).

Stosunkowo dużo badań krzyżowań z udziałem czarnogłówki dotyczyło maciorek owcy pogórza (6 pozycji literatury).

W porównaniu do jagniąt mieszańców po ile de france, a nawet tekselu, jagnięta (41 kg) po czarnogłówce okazały się mniej odtuszczone (Czernek, Mróz, 1982). Podobne wyniki odnotowano w badaniach z udziałem tryków charollaise. Jagnięta (30 kg) po nich były nieco bardziej odtuszczone (Roborzyński i wsp., 1995; Skrzyżala i wsp., 1992/93). W innych natomiast badaniach z udziałem wyżej omawianych ras krajowych jagnięta po czarnogłówce były bardziej odtuszczone niż charollaise (Roborzyński i wsp., 1994; Skrzyżala, Roborzyński, 1997). Jagnięta ubijane w masie 36-37 kg po maciorkach merynosinach oraz trykach ile de france, czarnogłówka, berrichon i merynos polski nie różniły się w zasadniczy sposób stopniem odtuszczenia (Osikowski i wsp., 1990).

W krzyżowaniach dwustopniowych maciorek mieszańców m.p. x fin. jagnięta po czarnogłówkach były mniej odtuszczone niż po ile de france i zbliżone do tekseli (Osikowski i wsp., 1986). Jagnięta mieszańce po matkach m.p. x fryz. i m.p. x o. olkuska po czarnogłówkach, ubijane w masie 45-49 kg, charakteryzowały się odtuszczeniem pośrednim między ile de france a tekselem (Borys i wsp., 1986). Zbliżone były także rezultaty krzyżowania maciorek o. pogórza x fryz. z trykami teksel, ile de france i czarnogłówka (Czernek, Mróz, 1985).

Z maciorkami merynosowymi jagnięta charakteryzowały się zbliżonym lub nieco większym stopniem odtuszczenia w porównaniu do ile de france ustępując tekselowi. Po maciorkach p.o.n. i p.o.d. wyniki także nie były jednoznaczne. Czarnogłówki ustępowały, choć nieznacznie, tekselowi i suffolkowi. Zbliżone były także rezultaty w krzyżowaniach dwustopniowych.

Teksel. W prawie wszystkich badaniach, w których uczestniczyły tryki tej rasy (10 pozycji) jagnięta pochodzące po różnych matkach charakteryzowały się dość wyraźnie mniejszym odtuszczeniem w porównaniu do innych ras (Borys i wsp., 1975; Ciurus i wsp., 1986; Czernek, Mróz, 1985; Korman i wsp., 1986; Korzeniowski i wsp., 1986; Kozal, Grajczyk, 1986; Osikowski i wsp., 1986, 1990, Piestrak i wsp. 1980/81; Stempel, 1995), czasem zbliżonym (Borys i wsp., 1986; Czernek, Mróz, 1982; Kozal, Grajczak, 1986; Roborzyński i wsp., 1995) i w rzadkich przypadkach wyższym (Lewicki, 1990).

Merynos. Badań porównujących czyste merynosy z innymi rasami jest niestety stosunkowo mało (6 pozycji). Jedną z nich są badania Krupińskiego (1980 b), z których wynika, że jagnięta merynosowe charakteryzowały się zbliżonym poziomem odtuszczenia w porównaniu do pochodzących po matkach także merynosowych i ojcach dorset horn, suffolk i ile de france.

W innej pracy (Brzostowski i wsp., 1991) różnice między merynosami a mieszańcami z czarnogłówką i ile de france były także nieznaczne, chociaż w badaniach Stempla (1995) były znacznie bardziej odtuszczone w porównaniu do ile de france, czarnogłówki, a szczególnie teksela. W pracy Pyrzanowskiej i wsp. (1996) jagnięta merynosowe charakteryzowały się podobnym stopniem odtuszczenia w stosunku do mieszańców dorset horn i merynos. W badaniach Borysa i Osikowskiego (1991) i Osikowskiego i wsp. (1982) czyste jagnięta merynosowe były odtuszczone w stopniu zbliżonym albo nawet mniejszym, szczególnie w porównaniu z białogłową linią mięsną, aniżeli mieszańce po liniach mięsnych białogłowej i czarnogłowej. Znacznie większe odtuszczenie w porównaniu do obu wspomnianych linii stwierdzono natomiast w in-

nych badaniach (Gut, Wawrzyniak, 1991). W krzyżowaniach maciorek merynofina z rasami mięsnymi czarnogłówką, ile de france i berrichon oraz merynosem stopień odtuszczenia jagniąt merynofin x m.p. był nieco mniejszy od wspomnianych genotypów (Osikowski i wsp., 1990).

Natomiast w dwustopniowym krzyżowaniu maciorek m.p. x m. booroola i m.p. x o. romanowska, krytych trykami czarnogłowej linii mięsnej i merynosami nieco bardziej odtuszczone były jagnięta merynosowe (Osikowski i wsp., 1995).

Dorset horn. W badaniach, w których maciorki m.p. krzyżowano pięcioma rasami mięsnymi (ile de france, shorpsire, suffolk, southdown i dorset horn) jagnięta mieszańce po tych ostatnich charakteryzowały się niską zawartością tłuszczu w udźcu (ustępując jedynie suffolkowi), natomiast miały znaczną warstwę (Krupiński, 1980 a) tłuszczu podskórnego nad „okiem” połędwicy (grubość jej była większa jedynie u southdowna). Natomiast Pyrzanowska i wsp. (1996) stwierdzili u jagniąt mieszańców (35-40 kg) z merynosem nieznacznie większe odtuszczenie u dorset horna w porównaniu do czystych merynosów. W innych badaniach jagnięta po maciorkach merynosowych i dorset horn były mniej odtuszczone w porównaniu do pochodzących po ile de france i zbliżone do mieszańców z suffolkiem oraz czystych merynosów (Krupiński, 1980 b).

Z maciorkami corriedale odtuszczenie jagniąt (30 kg) było zbliżone do berrichon i znacznie mniejsze niż u pochodzących po czarnogłówce (Trzybińska, 1994).

Z niewielkiej liczby dostępnych badań (4 pozycje) trudno jednoznacznie ocenić wpływ tryków dorset horn na odtuszczenie jagniąt. Wydaje się jednak, że nie zwiększają one odtuszczenia w przeciwieństwie do np. czarnogłówek czy ile de france.

Charollaise. Dostępnych wyników badań dotyczących tej rasy było niewiele (4 pozycje) i to dokonanych tylko w krzyżowaniach z maciorkami owcy pogórza. W krzyżowaniu maciorek owcy pogórza z trykami charollaise i czarnogłówką nieco mniej odtuszczone były jagnięta po tych pierwszych (Roborzyński i wsp., 1994). W innych podobnych badaniach nie stwierdzono większych różnic między jagniętami po matkach i ojczach wyżej wymienionych genotypów (Roborzyński i wsp., 1995). Podobnie rzecz miała się w badaniach Skrzyżali i wsp. (1992/93)..

Suffolk. W niewielu badaniach, w których uwzględniono cechy odtuszczenia (5 pozycji) jagnięta pochodzące z krzyżowań z maciorkami merynos polski, kamieniecka czy krzyżowania dwustopniowego charakteryzowały się mniejszym odtuszczeniem w porównaniu do tryków ile de france (Krupiński, 1980 a; Lewicki, 1990), dorset horn, shorpsire, southdown (Krupiński, 1980 a), berrichon du cher (Kozal, Grajczak, 1986) oraz zbliżonym do dorset horn (Krupiński, 1980 a, b).

Białogłowa i czarnogłowa linia mięsna i linia plenno-mięsna – 08. W badaniach porównawczych jagnięta merynosowe kryte trykami białogłowej i czarnogłowej linii mięsnej nie różniły się między sobą stopniem odtuszczenia. Wyraźnie bardziej odtuszczone były natomiast czyste merynosy (Gut, Wawrzyniak, 1991).

Podobne badania z udziałem tym razem maciorek merynofinów zamiast merynosów wykazały brak większych różnic między obu liniami, jak również w porównaniu do czystych merynosów (Osikowski, Borys, 1991).

Jagnięta będące wynikiem krzyżowania maciorek owcy olkuskiej z trykami białogłowej linii mięsnej odznaczały się zdecydowanie większym stopniem odtuszczenia w porównaniu do pochodzących po linii czarnogłowej (Gut, Ślósarz, 1991).

W krzyżowaniach dwustopniowych maciorek m.p. x m. booroola i m.p. x o. romanowska z trykami czarnogłowej linii mięsnej nie stwierdzono większych różnic między jagniętami pochodzącymi po maciorkach różnych genotypów. Bardziej odtuszczone były jagnięta merynosowe (Osikowski i wsp., 1995).

W wyniku różnych kombinacji krzyżowań linii syntetycznych 06, 07 i 08 stwierdzono najgrubszą warstwę tłuszczu nad „okiem” połędwicy w przypadku krzyżowania 07 x 07, najmniejszą natomiast przy kombinacji 08 x 06 i 06 x 08 (Stanisz, Śliwa, 1994).

Niewielka liczba badań (5 pozycji) nie upoważnia do jednoznacznej oceny linii, można jedynie stwierdzić pewną tendencję do odtuszczenia u jagniąt pochodzących po linii białogłowej.

Na podstawie analizy dostępnych badań można sformułować następujące stwierdzenia i wnioski:

– najmniejszym odtuszczeniem charakteryzowały się jagnięta pochodzące z kojarzeń różnych genotypów maciorek z trykami rasy teksel;

– jagnięta pochodzące po trykach ile de france, czarnogłówka, a także berrichon du cher charakteryzowały się niejednoznacznymi wynikami z różnych krzyżowań; wykazywały jednak w większości wypadków dość wyraźną tendencję do odtuszczenia;

– mieszańce po trykach dorset horn, a zwłaszcza suffolk nie zwiększały odtuszczenia, szczególnie w porównaniu do czarnogłówek i ile de france;

– na uwagę zasługują jagnięta merynosowe, których stopień odtuszczenia w porównaniu do tekseli był nieznacznie większy, ale mniejszy niż innych ras; w dalszych pracach selekcyjnych, proponowanych ewentualnie typów krzyżowań oraz produkcji towarowej jagniąt o małym odtuszczeniu, rasa ta powinna być brana pod uwagę;

Zakład Deratyzacji „SZCZUROŁAP”

Wiesław i Jarosław Dobrzeniec
ul. Graniczna 10
87-100 Toruń
tel. (0-56) 655-21-41
lub 654-65-47

**Wyniszczam całkowicie bytujące i dochodzące szczury, z gwarancją. Fermy, mieszalnie pasz, zakłady rolne, magazyny, bezpieczeństwo 100%.
Metodę przedstawiłem w filmie „Szczurołap”.**